

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR - ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentii plătesc pe jumătate
Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

Un caz de pierdere a libertății în dreptul roman de d-1 v. Minci.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: D. L. Bogdan cu Ioan Falcon.

Curtea de apel din Iași, secțiunea II: Interdicția lui M. Juster. Judecătoria ocolului II urban Ploești: S. Rădulescu Tilly cu D. I. Negulescu.

Un caz de pierdere a libertății în dreptul roman

— URMARE *) —

B. Cazuri, în care omul rămâne liber

Dacă cele cinci condiții, enumerate și studiate până acum, nu sunt reunite, omul nostru rămâne în principiu, liber ca și mai înainte.

Așa se întâmplă, dacă el nu cunoștea adevărata sa situație și se credea sclav, ori dacă, cunoscând-o, a fost prin violență sau teroare împedit de a pune părțile în cunoștință de dânsa.

De asemenea, dacă în momentul când s'a făcut actul sau când a încasat prețul, era *minor viginti annis* și *doli incapax*.

De asemenea, dacă acel ce l-a cumpărat era de rea credință, cunoscând adevărata stare de lucruri.

C. Cazuri, în care omul rămâne liber, dar responsabil

Cu toate acestea, în dreptul clasic, în anumite

cazuri, deși omul rămânea liber, era ținut totuși de o acțiune penală în dublu.

Această acțiune penală e dată contra lui :

Dacă, deși *minor viginti annis*, era totuși *doli capax*.

Dacă a fost cumpărat pentru o persoană de bună credință, de către un mandatar de rea credință, care avea însărcinare expresă, să-l cumpere pe dânsul, iar nu un sclav oarecare

Dacă nu urmărise nici participarea la preț (Gordianus, c. 1, *Codex*, VII, 18), nici o altă răsplată materială, ci voise numai să facă un serviciu unui amic.

Această acțiune tindea la plata dublului prețului și tuturor accesoriilor sale (Ulpian, *op. cit.*, 18, § 1, D. 40. 12), a valorii obiectelor date în schimb, a creanțelor sau drepturilor stinse prin compensație (Paulus, *op. cit.*, 19. D. h. t.), a obligațiunilor ce și-a luat (Ulpian, *op. cit.*, 20 pr. D. h. t.). Puțin importantă, că aceste sume au fost plătite, promise, etc., vânzătorului sau unei alte persoane (Ibid. l. 20, § 2).

Această acțiune are un caracter penal (Modestinus, l. 1. *D. poenis* l. 21, pr. D. h. t.; Ulpianus, *op. cit.* l. 26, § 2, D. h. t.); ea nu e dată prin urmare contra moștenitorilor, dar odată intentată contra culpabilului, moștenitorii sunt ținuți conform regulii generale: *Poenalia judicia semel accepta, in heredes transmitti possunt*, regulă pe care jurisconsultul Paul (*op. cit.* l. 164. D. 50. 17) pare a o fi enunțat, chiar cu ocazia studiului acțiunii noastre.

*) Vezi *Dreptul*, No. 7 din 1915.

Succesorii cumpărătorului au însă dreptul de a intenta acțiunea contra culpabilului, chiar dacă autorul lor în timpul vieții sale, nu făcuse aceasta (Ulpian, *op. cit.* l. 22, pr. D. 40. 12).

În dreptul clasic, ea era o acțiune onorară și ca atare nu era dată *post anum*. (Ulpian, *op. cit.* l. 22, § 6, D. eod.). Edictul pretorului o promitea: *ei qui eum emerit, cum eum liberum esse nesciret* (Lenel, *Essai de Reconstitution de l'Etat perpétuel*, trad. Peltier, 1903, tome II, p. 118). E greu cu datele ce le avem, să reconstituim formula acestei acțiuni; e însă afară de orice îndoială, că ea era *in factum concepta*. Reconstituirea făcută de Rudorff (*Edictum perpetuum*, § 180), a fost criticată de Lenel (*loco cit.*).

§. — 2. Origina și dezvoltarea istorică a teoriei

Trecem acum la cercetarea originii teoriei de care ne ocupăm și a modului cum ea a evoluat în decursul vremilor.

Saturninus, în primul volum al tratatului său *De Officio Proconsulis* (l. 2, pr. D. 40. 14), spune că Hadrian, printr'o constituție a sa, ar fi interzis proclamarea libertății omului major de 20 ani, care s'a vândut pentru a participa la preț, dacă de fapt a ajuns în posesia prețului și refuză a 'l restitui.

După acest text, s'ar părea că origina regulii noastre trebuie cătată în acest rescript imperial, că ea este deci o dispozițiune relativ recentă a dreptului imperial.

Noi credem însă că fragmentul ce 'l avem din opera lui Saturninus nu e complet; Hadrian nu a făcut altceva decât să consfințească o regulă deja existentă.

Intr'adevăr, la începutul imperiului, un secol înainte de Hadrian, Labeo cunoștea deja acest caz de pierdere a libertății, de oarece Ulpian ne citează o soluție dată de el în materia noastră (l. 55, *Ad Edictum*, l. 22, § 6, D. 40. 12).

De asemenea Paulus (l. 51, *Ad Edictum*, l. 23, pr. D. eod.), citează o hotărâre a lui Quintus Mucius, anterioară deci cu două sute de ani lui Hadrian. Romaniști de prima ordine, precum Mommsen, (*Digeste*) Lenel, (*Palingenesia*, I. p. 1061, nota 1. Girard, (*Manuel*, 4-ème éd. p. 100), citesc «*hominis pretium participantis*» și interpretează acest text ca referindu-se la cazul nostru. Opinia contrară susți-

nută de Karlowa (*loco cit.* și Cuq (*op. cit.* II, p. 71^a nota 4) neagă aceasta fără a da însă nici o explicare textului, mulțumindu-se cu declarația că, în starea lui actuală, nu se poate ști la ce caz se raportă hotărârea lui Quintus Mucius. Am văzut că el se ocupă de situația pseudo-sclavului asupra căruia pretinsul său stăpân a constituit un uzufruct în favoarea unui terțiu de bună credință. Noi credem deci, că acest caz de pierdere a libertății există cel puțin două secole înainte de Hadrian.

Chiar respingând interpretarea noastră, textul lui Ulpian rămâne în picioare și el ne arată că Labeo, la începutul imperiului se ocupa deja de chestiunea aceasta. Putem afirmă deci, că origina teoriei noastre trebuie cătată în epoca republicană, iar nu sub imperiu, de oarece încă sub August ea ajunsese la o oarecare dezvoltare.

Să vedem acum dacă ea a fost creată printr'o dispozițiune a dreptului civil, sau prin edictul pretorului.

Fragmentul din Ulpian, care formează azi l. 14. D. 40. 12, nu răspunde la această întrebare; el ne afirmă că pretorul a creat o acțiune în contra pseudo-sclavului, în cazurile în care el nu se pusese într'o așa situație ca să devie sclav. Se poate ca acest edict să fi fost o completare a unei dispozițiuni de drept civil, care îi refuză *proclamatio ad libertatem*, în anumite cazuri, dar se poate de asemeni ca, printr'un prim edict, un pretor să fi făcut acest lucru și apoi printr'un edict posterior un alt pretor să fi creat acțiunea pentru alte cazuri. Fragmentul acesta nu ne permite să tragem vreo concluzie, fie într'un sens, fie într'altul. Trebuie deci să cătăm în altă parte.

Dacă pierderea libertății ar fi avut loc *jure civili*, ar trebui ca autorii vechi să citeze cazul nostru printre cele de pierdere a libertății *jure civili*, printre cele de *capitis deminutio maxima*.

Este drept că Marcianus, în cartea 1 a *Institutiilor* sale (l. 5, § 1, D. I. 5), dă cazul nostru ca exemplu de pierdere a libertății *jure civili*, dar în acest text, după cum a arătat Karlowa (*op. cit.* p. 1116), întocmai ca și în § 4, I. 1. 3, această expresie este opusul lui *jus gentium*, nu al lui *jus honorarium*. Acesta e sensul cel mai larg al expresiunii *jus civile*, sub care se cuprind astfel și edictele magistraților. În acest înțeles *jus civile* este după cum

zice d-l profesor Longinescu (*Elemente de Drept Roman*, partea generală, vol. I, p. 89), «dreptul pozitiv al Quiriților, în opoziție cu feluritele drepturi ale celorlalte națiuni.

Este drept de asemeni că jurisconsultii dela finele epocii clasice, consideră că, în cazul nostru are loc o *status permutatio*, dar nici un autor din primul secol nu ne spune nimic despre aceasta. Gaius chiar, în *Institulele sale* (I. 160), nu citează cazul nostru printre acele în care are loc *capitis deminutio maxima*. Nu vom trage însă de aci concluzia că în secolul al II-lea, situația era tot aceasta, de oarece noi nu suntem partizanii opiniei dominante, după care acest jurisconsult a trăit sub ultimii Antonini, ci credem după cum a demonstrat d-l Longinescu (*Caius der Rechtsgelahrte*, Berlin, 1896), că el a compus operele sale în prima jumătate a secolului I după Christos.

Această tăcere ne permite să afirmăm, că avem aface cu o simplă decizie a edictului pretorului, că *jure civili*, atât în timpul republicei, cât și la începutul imperiului, pseudo sclavul nostru rămânea om liber, dar că, de fapt, pretorul, în unele cazuri luase măsuri contra lui.

În ce au constat însă aceste măsuri? După unii autori (Cuq, *op. cit.* II, p. 71.), pretorul nu a creat de cât acțiunea în dublu, care fiind fără rezultat practic, în caz de insolvabilitate a autorului dolului, Hadrian a decis să i se refuze libertatea. Această interpretare ni se pare însă neverosimilă și în contradicție cu textele.

Neverosimilă, de oarece e greu de crezut, că pretorul roman, om esențialmente practic, a creat un mijloc, care cră așa de nepractic, de obicei autorul dolului fiind complet insolvabil. Această creație nu se poate concepe de cât ca un mijloc subsidiar acordat în vederea cazurilor excepționale de solvabilitate

În afară de aceasta, ea e contrazisă de textul lui Paulus, deja citat, care ne arată că Quintus Mucius cunoștea acest caz de pierdere a libertății, cât și de un text al lui Ulpian (I. 14. pr. D. h. t.), care ne spune că pretorul a creat acțiunea, pentru cazurile în care libertatea nu putea fi refuzată. Ea a fost acordată și creată deci, posterior respingerei proclamării *ad libertatem* și a avut, delă început, un caracter subsidiar. Ea nu a fost cum crede

Cuq, singurul mijloc cât-va timp, și relegată, pe urmă, la un rang secundar, prin creerea unui mijloc mai perfect de reprimare a fraudei, de către Hadrian.

Iată de ce credem, alături de Girard (loco. cit.) că pretorul, prin edictul său, refuză chiar libertatea pseudo-sclavului și că apoi, un alt pretor posterior printr'un edict posterior, a creat și acțiunea subsidiară în dublu.

Constituția lui Hadrian, de care ne vorbește Saturninus (I. 2. pr. D. 40. 14.), precum și *senatus-consultele* la care se referă Pomponius (I. 43. D. 40. 12), nu au făcut altceva de cât să admită, în dreptul civil, această instituție, creată de pretor și să-i lărgască câmpul de aplicare.

Intr'adevăr, se pare, că numai pretorul urban se ocupă, în edictul său, de această chestie. Constituția lui Hadrian și *senatus-consultele* citate i-au dat o aplicare generală.

De asemeni, edictul pare a nu se fi ocupat decât de cazul vânzării, cu scop de a lua o parte din preț, pe când la finele perioadei clasice, după cum am văzut, regula noastră se aplică și la alte spețe. Nu știm însă pozitiv, dacă această generalizare a fost făcută de Hadrian ori de *senatus-consultele* de care am vorbit. Se poate ca ea să fie opera jurisconsultilor cari, pe cale de analogie, au întins aplicarea ei la cazuri similare.

Astfel regula noastră de drept pretorian, devine o regulă a lui *jus civile*, fie că luăm această expresie în sensul opus lui *jus honorarium*, fie că îi dăm semnificația din I. 2. §§ 5 și 12. D. 1. 2, înțelegând, sub această denumire, dreptul isvorând din știința jurisconsultilor.

În rezumat, origina teoriei noastre trebuie căutată în edictul pretorului urban, care, încă de pe timpul republicei, a început prin a refuză *proclamatio ad libertatem* în unele cazuri, când fraudă eră prea gravă și a complectat apoi sistemul, creând o acțiune în dublu, în cazurile în care, deși fraudă nu eră prea gravă, el a socotit că trebuie totuși reprimată. Aceste principii au fost admise pe urmă și chiar întinse la cazuri similare, de *senatus consulte*, constituția lui Hadrian și de jurisconsulti, așa în cât, la finele perioadei clasice a dreptului roman, regula noastră apare ca o dispoziție a lui *jus civile*.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 15 Decembrie 1914

Președinta d-lui V. Bossy, consilier

D. L. Bogdan cu Ioan Falcon

PROCURĂ. — AVOCAT. — SUBSTITUIRE. — MANDAT GENERAL. —
ART. 1537 ȘI 1539 C. CIV.

Legea necerând nicăeri ca procura prin care un avocat substitue în drepturile ce 'i sunt conferite de clienții săi pe un alt avocat cu care colaborează, să fie specială afacerii sau clientului pentru care 'l-a substituit, urmenză că o parte este valabil reprezentată în justiție de către un avocat a cărui procură de substituire este generală și nelimitată, fără a fi nevoie de o procură de substituire specială și întocmai după procura de substituire ce partea dăduse avocatului substituit.

No. 615. — Casată, după recursul făcut de d-l L. Bogdan, sentința No. 428 din 1913, a tribunalului Roman, în proces cu Ioan Falcon.

S'a ascultat citirea raportului făcut în cauză, de d-l consilier I. N. Stambulescu; d-l avocat V. Athanasiu, pentru recurent, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat V. Fotescu, pentru intimat, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare :

«Exces de putere. Violarea art. 1537, 1539 și urm. c. civ. Prin sentința civilă No. 428 din 1913, a tribunalului Roman, se consideră apelul făcut de d-l D. L. Bogdan, dar semnat de avocatul C. C. Petrescu substituind pe avocatul C. Stoianovici, ca făcut fără calitate întrucât avocatul C. Stoianovici, nu devine mandatarul d-lui D. L. Bogdan, decât dela 5 Ianuarie 1913, în baza procurii autentificate de tribunalul Ilfov, secția de notariat, la No. 181 din 1913, iar procura de substituire dată de d-l avocat Stoianovici d-lui avocat C. Petrescu poartă data de 9 Noembrie 1912, și care în momentul când C. Stoianovici a substituit în drepturile ce are de la clienții pe d-l C. Petrescu, n'avea încă mandat din partea d-lui D. L. Bogdan. Ori, dând această sentință, tribunalul Roman comete un exces de putere și violează art. 1537, 1539 și urm. c. civ., și în general principiul după care mandatul general și ilimitat este valabil atâta vreme cât nu s'a notificat de către mandatarul mandatului revocarea mandatului. În speță, d-l avocat C. A. Stoianovici dând procura de substituire secretarului său care este și avocat, d-l C. Petrescu, pentru toate drepturile ce 'i sunt conferite de clienții prin procurile lor precum și în drepturile sale personale în ceea ce privește reprezentarea în justiție, e bine înțeles că un asemenea mandat conceput în termeni generici, presupune că mandatarul prin substituire, avocatul-secretar C. Petrescu, va pu-

tea încheia, semna, etc., orice acte în justiție și pleda în orice proces a oricăror clienți cu procuri anterioare sau ulterioare procurii date de d-l C. Stoianovici d-lui C. Petrescu, căci nu se poate concepe fără a viola principiile din legea avocaților, ca un avocat să dea procură de substituire secretarului său avocat, după obținerea de procură dela fiecare client nou. Semnând apelul pentru D. L. Bogdan, clientul mandatului său C. Stoianovici, d-l C. Petrescu și-a îndeplinit un mandat în limitele puterilor acordate și nu se constată de nicăeri că d-l C. Stoianovici ar fi revocat procura de substituire concepută în termeni generici, ilimitată și nemărginită în timp, care a dat-o d-l C. Stoianovici d-lui avocat C. Petrescu».

Având în vedere că se constată, că în contra cărței de judecată care l-a obligat a plăti intimatului în recurs o sumă de bani, recurentul D. Bogdan a făcut apel la tribunalul de Roman, apel semnat de d-l avocat C. Petrescu, procurator prin substituire al d-lui avocat C. Stoianovici, care este procuratorul numitului apelant; că, tribunalul a anulat acest apel ca fiind făcut de C. Petrescu, fără calitate, de oarece în momentul când C. Petrescu a fost substituit de C. Stoianovici (10 Noembrie 1912), C. Stoianovici nu avea încă procura din partea lui D. Bogdan, procura lui Stoianovici fiind din 21 Decembrie 1912;

Considerând că procura dată de C. Stoianovici lui C. Petrescu pentru a face orice acte și a-l reprezenta în justiție în toate drepturile clienților săi, fiind, necontestat, o procură generală, C. Petrescu avea în baza ei dreptul și calitatea de a lucra în numele tuturor clienților lui C. Stoianovici, fie ei cu procuri anterioare, fie cu procuri posterioare datei procurii sale de substituire;

Că, nicăeri legea nu cere ca procura prin care un avocat substitue în drepturile ce îi sunt conferite de diferiții săi clienți pe un alt avocat, cu care colaborează, să fie specială afacerii sau clientului pentru care 'l-a substituit;

Că, prin urmare, greșit judecă tribunalul că C. Stoianovici trebuia să dea lui C. Petrescu o procură de substituire după procura obținută de la D. Bogdan, pentru a putea valabil lucra și în numele acestui client, când procura de substituire era generală și nelimitată;

Că, numai atunci C. Petrescu n'ar fi avut calitatea de a face apel în numele lui D. Bogdan, în baza procurii ce avea de la C. Stoianovici, când la epoca introducerii apelului (8 Ianuarie 1913), nic

Stoianovici, n'ar fi avut procură din partea clientului sau Bogdan, fapt însă ce nu s'a constatat în speță, întru cât atât procura lui C. Stoianovici, cât și cea de substituire a lui C. Petrescu, sunt cu mult anterioare introducerii apelului;

Că, așa dar, tribunalul anulând apelul semnat de C. Petrescu, ca fiind făcut de o persoană fără calitate, a comis un exces de putere și motivul de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECTIUNEA II

Audiența dela 12 Decembrie 1914

Președinția d-lui Gh. Sturdza, președinte.

Interdicția lui M. Juster

CONSILIU DE FAMILIE. — COMPUNERE. — ÎNCHEEREA TRIBUNALULUI. — DACĂ E SUPUSĂ APELULUI. — ART. 638 ȘI 642 PR. CIV.

Înceerile tribunalului relative la compunerea consiliilor de familie nu sunt supuse apelului, înstarța de apel neavând competența de a judeca în această materie, după art. 642 pr. civ., decât numai apelurile date asupra deliberărilor consiliului de familie și, în orice caz, numai cu această ocazie ar putea statuă și asupra apelului ce s'ar face cu privire la compunerea consiliului.

S'au prezentat apelanții prin d-nii avocați P. Sion, Jornescu și D. Alexandresco, iar intimatul prin d-l avocat M. B. Cantacuzino.

Curtea,

Asupra incidentului ridicat de d-l procuror-general în privința inadmisibilității apelului;

Considerând că, în principiu, rânduiala sau încheerea prin care tribunalul compune un consiliu de familie este o lucrare care este încredințată de lege numai grijei și inițiativei sale, având ce e drept a se conforma unor reguli anume stipulate de articolele 357 și urm. c. civ., dar fără ca asupra acestei alcătuirii dânsul să aibă a aștepta sau a cere dela vreo parte concluziunile ei; că, legea a suprimat aci orice intervențiune, orice desbateri, orice anumită procedură; că, ajunge să se facă cunoscut tribunalului nevoia de a se constitui și de a se aduna un consiliu de familie și dânsul este ținut din oficiu, ca mandatar direct al legii, să constituie și să adune acest consiliu, luând informațiunile sale ori și de unde și ori prin ce mod asupra numărului rudelor existente, asupra gradului lor de înrudire, asupra

domiciliului lor, dacă sunt din circumscripțiunea sa sau din alte județe; dacă nu e cumva nevoie în lipsă de rude, de a se face apel și la prieteni, în fine uneori și în cazul când consiliul nu se va aduna să facă el singur oficiul consiliului și el să țină deliberarea, el să hotărască cele de cuviință; că, pentru toate aceste se cere urgență; că, sunt interese cari ar putea fi periclitate dacă s'ar tolera și în această materie procedurile, contestațiunile, judecățile și apelurile obicinuite, admise în materie comună, și de aceea legiuitorul le-a suprimat pe toate până va fi deliberat consiliul și va fi dat hotărârea sa; că, numai din acel moment avem a ne reântoarce iarăși la dreptul comun (vezi articolele 638 și urm. pr. civ., care prevăd și regulează modul cum se pot ataca deliberările consiliului mai întâi înaintea tribunalului și apoi cu apel); că, în adevăr, numai atunci, numai după ce consiliul va fi deliberat și se va cunoaște votul lui, se va putea ști dacă acel vot, a jignit, a vătămat vreun interes, și numai atunci se va putea valabil ridică plângerea contra modului cum a fost alcătuit consiliul și se va hotărâ dacă din această pricină va trebui anulată părerea emisă sau hotărârea luată; dar, o repetăm, orice contestațiune anticipată asupra compunerii consiliului, în previziunea unei simple posibilități de deliberare prejudicială, este în dreptul nostru inadmisibilă și deci inadmisibil și un apel apriori contra modului cum tribunalul de prima instanță a înțeles să compună consiliul ne familie; fără cuvânt s'a invocat articolul 104 pr. civ., și dreptul de apel care s'ar părea după acest text că e rezervat contra oricărei încheeri de camera de consiliu; acest articol nu este aplicabil în specie, am arătat-o suficient mai sus; când tribunalul compune și convoacă un consiliu el nu delegă încă nici o cerere, ca să putem zice că încheerea lui e apelabilă, potrivit art. 104, ci numai prepară o lucrare care este aceea asupra căreia în realitate s'a mijlocit intervențiunea judecăței și care numai ea va putea da loc la contestațiuni și la o hotărâre apelabilă, o spune formal art. 638 pr. civ.;

Văzând că dacă așa este, apoi desigur și a fortiori că încheerea prin care tribunalul declară compus un consiliu de familie nu va deveni susceptibilă de contestațiune și de apel prin acest simplu fapt că pentru o mai bună garanție a alegerei ce o va face dânsul va fi crezut de cuviință, asupra acestei alegeri, să ia informațiunile sale chiar dela cei direct interesați în cauză, să asculte părerile lor, să le examineze, să le critice și să motiveze alegerea sa; motivele lui nu vor împedica de sigur ca încheerea și alegerea consiliului să rămână ceace ar fi fost și

fără nici o motivare, adică o încheiere neapelabilă, cel puțin în acea fază pregătitoare, adică până la întrunirea consiliului și deliberarea lui;

Văzând că așa fiind, apelul urmează a fi respins ca inadmisibil.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, în unire cu concluziunile d-lui procuror-general, în majoritate, admite incidentul ridicat de d-l procuror-general.

Semnați; Gh. Sturdza, Em. Cernătescu, Vesp. Erbiceanu.

Opiniune

Sunt de opinie a se respinge incidentul ridicat de d-l procuror-general, considerându-se admisibil apelul, pentru următoarele cuvinte: că, după dispozițiunea art. 104 pr. civ., oridecâteori pentru deslegarea unei cereri este nevoie de intervenirea tribunalului, fără însă să se urmărească stabilirea unui drept protivnic față cu părțile, tribunalul va judecă în camera de consiliu, după cererile și scrisorile părților interesate dând o hotărâre care poate fi atacată cu apel; că, dar, acest text general pune principiul că orice hotărâre dată de tribunal în camera de consiliu, fie că s'ar avea în vedere numai cererile și scrisorile părților interesate, fie că s'ar asculta și părțile spre a se da lămuririle ce s'ar crede necesare, după cum rezultă și din aliniatul al doilea al articolului citat este supusă apelului; că, în aplicarea acestor principii hotărârile date de tribunal asupra compunerii consiliilor de familie în materie de tutelă sau interdicție, asemenea hotărâri dându-se asupra cererii părților care au interes a se compune în mod legal un consiliu de familie și deci unde e nevoie de mijlocirea judecăței, fără stabilirea vreunui drept protivnic între părți, trebuie să fie supuse apelului cu atât mai mult cu cât în genere apelul e de drept comun și un drept fundamental al părților, și ar trebui un text expres de lege care să le ridice acest drept, ceea ce în specie nu există; că, nu se poate zice că instanța de apel are competența de a judeca în această materie, după art. 642 pr. civ., numai apelurile făcute în contra hotărârilor tribunalelor date asupra deliberărilor consiliului de familie, și că în orice caz numai cu această ocazie ar putea statua și asupra apelului ce s'ar face cu privire la compunerea consiliului de familie, căci aceasta fiind o hotărâre premergătoare nu se poate potrivit art. 323 pr. civ., apela decât odată cu fondul, căci nici un text de lege nu interzice părților acest drept și dar cererile pentru compunerea consiliilor de familie trebuie să fie cuprinse în regulamentul generală precrisă de art. 104 citat; cu atât mai mult că aceste hotărâri nu se pot numi hotărâri premergătoare în înțelesul și de categoria celor prevăzute de art. 323 pr. civ., căci acest text nu se poate ocupa decât de litigii contencioase și supuse gradelor de jurisdicțiune comune;

Că, dacă s'ar admite că numai cu ocazia apelării hotărârilor date asupra deliberărilor consiliului de familie să se discute și apelul asupra compunerii lui, s'ar aduce de multe ori întârzieri în executarea

hotărârilor ce s'ar da, de multe ori prejudiciabile intereselor minorului, sau interzisului, căci consiliul de familie găsindu-se rău compus, trebuie să se convoace din nou consiliul astfel constituit și deci să se întârzie măsura necesară administrațiunei tutelei ce s'ar fi luat; că, în specie, punându-se în discuție înaintea tribunalului Neamțu, compunerea consiliului de familie pentru cererea de interdicție a lui Michel Juster, cererile părților interesate atât a apelantelor, care au cerut punerea sub interdicție, cât și a lui Minchel Juster, și hotărârea dată de tribunal în camera de consiliu, după ascultarea părților și după lungi debateri și amânări, este supusă apelului conform art. 104 pr. civ.

Semnat: C. N. Busdugan.

Observație. — Chestiunea judecată de Curtea din Iași, prin decizia ce publicăm astăzi, este controversată. În sensul admis de majoritate s'au pronunțat de mai multe ori atât Curtea de casație cât și mai multe Curți de apel din țară, iar în sensul minorității s'a pronunțat d-l D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, tom. II, p. 601, text și nota 1. Se mai poate vedea asupra chestiunii, Em. Dan, *Codul de procedură civilă adnotat*, art. 642, No. 8 (ed. a 2-a, ed. L. Alcalay).

S. R.

JUDECĂTORIA OCOLULUI II URBAN PLOEȘTI

Audiența dela 20 Noembrie 1914

Judecător, Constantin Nottara

S. Rădulescu Tilly cu D. I. Negulescu

CAMBIE. — FORMĂ. — EXCEPȚIUNI. — ART. 273 ȘI 349 C. COM.
CAMBIE. — EXCEPȚIUNI. — PROBĂ SCRISĂ. — ÎNCEPUT DE DOVADĂ. — ART. 349 C. COM.
ÎNCEPUT DE DOVADĂ SCRISĂ. — MĂRTURISIRE FĂCUTĂ ÎNAINTEA INSTANTELOR DE INSTRUCȚIUNE. — ART. 1197 ȘI 1193 C. CIV.

1^o Excepțiunile privitoare la forma cambiei fiind absolute și generale, pot fi opozabile oricărui posesor al cambiei, spre deosebire de excepțiunile personale cari sunt opozabile numai posesorului care exercită acțiunea cambială.

2^o Prin dispozițiunile art. 349 c. com., potrivit cărora excepțiunile trebuiesc întemeiate pe o probă scrisă, legiuitorul nu a înțeles un act scris care să facă o probă complectă, ci orice înscris care ar putea să constituie un început de dovadă scrisă.

3^o Mărturisirea făcută cu ocazia unei instrucțiuni penale constituie un început de dovadă scrisă în sensul art. 1197 c. civ., numai atunci când este făcută în fața unei instrucțiuni regulate, adică în fața judecătorului de instrucție sau a tribunalelor corecționale, iar nu și când e făcută

în tața agenților de instrucție cum sunt procurorii și comisarii de poliție.

No. 1199. — Admisă acțiunea comercială intentată de S. Rădulescu Tilly, contra lui D. I. Negulescu.

S'a prezentat reclamantul, asistat de d-l avocat N. Pârvulescu și pârâtul, asistat de d-l avocat I. N. Pazolu.

Judecata,

Asupra acțiunii comerciale de față.

Văzând susținerile părților.

Având în vedere, că reclamantul S. Rădulescu Tilly, prin petiția înregistrată la No. 1253 din 1914, chiamă în judecată cambială pe d-l Dumitru I. Negulescu, prezentând o cambie semnată de acesta, în ordinul lui Iosif Crișan, și transmisă prin gir reclamantului, cerând în baza ei admiterea acțiunii cu cheltueli de judecată.

Având în vedere că pârâtul prin avocatul său ridică excepțiunea că : reclamantul nu poate pretinde suma din acțiune în baza cambiei ce prezintă, întru cât această cambie a aparținut fostului falit I. Nedelcovici, astăzi decedat, căruia i-a fost dată în alb și nu știe prin ce împrejurări această cambie a ajuns în mâna lui Crișan, pentru ca dânsul să o transmită prin gir reclamantului ; că, cambia a fost în alb în momentul emisiunii ei, și că tot în alb a căzut în mâinile lui Crișan, se referă la declarațiile date cu ocazia unei anchete făcută la parchet referitoare la această cambie, declarații făcute atât de Crișan, cât și de reclamant ; că, din aceste declarații reeșind că cambia a fost în alb și judecata constatând acest lucru, nu poate de cât să respingă acțiunea cambială, întru cât art. 270 c. com., prevede clar că condițiunile esențiale ale cambiei sunt : data, numirea de cambie sau poliță rostită în textul înscrisului, numele persoanei sau firma primitorului, clauza la ordin, arătarea sumei de plătit, a scadenței, a locului de plăți, etc., și că lipsa a vreunuia din aceste condițiuni, ridică cambiei caracterul cambial ;

Având în vedere că, în ce privește excepțiunile ce se pot opune la o acțiune cambială, legiuitorul le determină așa în art. 349 c. com., și adică că debitorul unei cambii nu va putea opune de cât excepțiuni privitoare la forma titlului sau lipsa condițiunilor necesare pentru exercițiul acțiunii sau excepțiuni personale aceuia care a exercitat această acțiune. Aceste excepțiuni însă nu vor putea întâr-

zia condamnarea la plată de cât dacă ele sunt lichide și de o grabnică soluție și în toate cazurile întemeiate pe o probă scrisă ;

Având în vedere să excepțiunea ridicată de pârât, e tot o excepție la forma titlului, și adică că la emiterea sa, cambia nu purtă de cât semnătura lui, celelalte mențiuni fiind făcute posterior de cel ce a avut interes să prezinte o cambie complectă și valabilă ca aparență (Vivante, tom. III, 606, No. 1370, ediția franceză) ;

Că, legiuitorul nostru nu a admis cambia în alb, așa prin art. 273 c. com., ordonă sub pedeapsa excluderei calității de cambie, că la emiterea ei, cambia să cuprindă numele persoanei și a firmei primitorului precum și celelalte condițiuni enumerate la art. 270 c. com. ;

Având în vedere că excepțiunile privitoare la forma titlului sunt absolute (Vivante, I și III, pagina 606 și 1370), în sensul că ele sunt generale și pot fi opozabile ori căruia posesor al cambiei, spre deosebire de excepțiunile personale care sunt opozabile numai posesorului care exercită acțiunea ;

Având în vedere că aceste excepțiuni generale absolute, sunt unele ce pot fi invocate față de orice posesor, cum de exemplu falșul, încapacitatea, omonimul, lipsa de reprezentare, altele care deși absolute, au numai acest caracter de absolut și pot fi invocate față de orice posesor, însă sub rezerva că acela căruia se opun să fi avut cunoștința de ele în momentul când a primit cambia, o asemenea excepție este și lipsa unor elemente esențiale la emiterea unei cambii, cum lipsa numelui primitorului, excepție care privește speța ;

Având în vedere că instanțele noastre judecătorești s-au pronunțat asupra speței privind-o numai din punctul de vedere al litigiului dintre emitent și primitorul cambiei, nu s'au ocupat însă de raportul dintre emitent și terțiul creditor, căruia i s'a transmis cambia prin gir ;

Considerând că acest raport juridic dintre beneficiar, secund posesor al cambiei, și emitent, și întru cât excepțiunile privitoare la forma titlului nu pot fi invocate de emitent posesorului care a achitat cambia prin gir translativ de proprietate, cât timp acesta n'a știut nimic de vițiile inițiale ale cambiei, el nefiind ținut să examineze când i s'a transmis cambia prin gir, decât dacă în acel moment purtă elementele esențiale cerute de lege pentru existența ei, în această formă, și a admite că aceste excepțiuni sunt absolute, așa cum am definit mai sus, ar urmă să impunem fie căruia cumpărător de cambie a

face serioase cercetări pentru a afla starea cambiei în momentul emisiunii, lucru ce ar fi imposibil de făcut și atunci marele avantaj al cambiei, ca efect de circulație prin girul în alb, sau efect de credit prin gir plin, ar dispărea și nu o atare interpretare trebuie dată excepțiilor absolute privitoare la forma titlului, ci aceia enunțată mai sus, anume că lipsa condițiilor privitoare la formă, nu pot fi invocate decât posesorului care cunoștea aceste vicii în momentul când a primit cambia;

Având în vedere că pârâtul prezintă o copie după procesul-verbal cu data 20 Ianuarie 1914, dresat de d-l procuror Ionescu, de pe lângă tribunalul Prahova, susținând că din această copie se constată că atât primitorul cât și posesorul cambiei aveau cunoștință că ea a fost emisă în alb;

Având în vedere că, deși am decide că din zisul act s'ar constată cu suficiență acest fapt, că posesorul cambiei, în speță reclamantul, știa când cambia i-a fost transmisă, că în momentul emiterii ei cuprindea numai numele pârâtului și că ea a intrat în mâna primitorului, un oarecare I. Nedelcovici, care a dat-o în urmă lui Crișan, pentru întreținerea sa, cum pretinde pârâtul, chestiunea ce se pune însă este de a se ști dacă aceste declarațiuni, chiar făcute și semnate în fața procurorului, au vreo forță probantă în civil;

Având în vedere că, în conformitate cu art. 349 c. com., excepțiile trebuie întemeiate pe o probă scrisă, că legiuitorul n'a înțeles prin acest scris o probă complectă prin scris, căci atunci nu ar mai fi vorba de a suspenda condamnarea debitorului, suspendare care e de esența excepției, ci de a respinge pur și simplu cererea, și atunci excepțiile n'ar mai fi de «promptă soluție» ci pur și simplu lucru dovedit (Vivante, tom. III, pag. 615, No. 1377 și 427 bis), și deci legiuitorul se mulțumește cu un început de probă scrisă (Vivante, tom. III, No. 1377;

Considerând că, în ce privește începutul de probă scrisă pentru a vedea în ce consistă el, dacă o declarație făcută în sensul de mai sus i-a pierdut valoarea aceasta, urmează să ne referim la cele ce doctrina a desbătut în dreptul civil;

Având în vedere că art. 1197 c. civ., definește începutul de probă scrisă astfel: se numește început de dovadă orice scriptură a aceluia contra căruia s'a format petițiunea și care scriptură face a fi crezut faptul pretins, ar urma după această definiție ca să admitem în principiu că orice răspuns făcut în cursul

unei instrucții criminale, să intre în prevederile art. 1193 c. civ., constituind un început de dovadă scrisă;

Considerând că, fără a nega orice forță probantă unor asemenea declarațiuni, pe motivul că judecătorii civili nu pot să-și facă convingerea din documentele procedurii criminale (decizia Curții de Paris din 13 August 1836, citată de Bonnier, ediția 5, pagina 145), trebuie să facem însă o distincțiune după instanța în fața căreia declarațiunile au fost date și anume: 1) dacă aceste declarațiuni s-au făcut în fața unei instrucțiuni regulate, ele pot fi luate ca început de probă scrisă, căci prin instrucțiuni regulate trebuie să limităm declarațiunile semnate sau chiar nesemnate de parte, făcute însă în fața judeului instructor (în acelaș sens Bonnier, p. 145—146; Fuzier Herman, tom. III, jurisprudența de sub art. 1347, No. 100 și 106), și II când declarațiunile s'au făcut în fața tribunalelor corecționale sau de jurisdicție represivă, ele au asemenea caracterul de început de probă scrisă (a se vedea Bonnier, pagina 146; Fuzier Herman, supl. II, notele No. 38 și 39 de sub art. 1347 și No. 105 de sub acelaș articol);

Că așa fiind și întrucât doctrina și jurisprudența pun bază numai pe declarațiuni făcute înaintea unei instrucțiuni regulate sau în fața instanțelor corecționale de judecată, acestea prezintă mai mult caracterul de veritate, urmează ca toate celelalte declarațiuni făcute în fața unor agenți de instrucțiune neregulată, cum o numește Bonnier, fie el comisar sau procuror, să nu fie considerate ca început de probă scrisă;

Considerând că, în speță, declarațiunile reclamantului la care se referă pârâtul, fiind făcute în fața procurorului, ele nu pot forma un început de probă scrisă și ca atare neputând fi ținute în seamă, câtă a fi înlăturate;

Că astfel fiind, și întrucât reclamantul cu cambia prezentată și trecută mai sus a dovedit pe deplin pretențiunea sa, acțiunea de față se găsește fondată și ca atare urmează a se admite;

Având în vedere și cererea de cheltueli făcută de reclamant, asupra căroră judecata apreciind, le fixează la suma de lei 30.

Pentru aceste motive, admite acțiunea, etc.

Semnat: Constantin Nottara.